

ROKETSAN SOM-J ile Yine Bir Numara Olmak İçin İmzayı Attı

Türkiye'nin özgün olarak geliştirdiği ilk seyir füzesi olan SOM (Stand Off Mühimmat), TÜBİTAK SAGE tarafından gerçekleştirilen tasarım ve kalifikasyon çalışmalarının ardından, TÜBİTAK SAGE-ROKETSAN ortaklığı ile endüstrileştirildi ve ROKETSAN tarafından seri üretime aktarıldı. F-4 ve F-16 uçakları ile atış testleri başarıyla gerçekleştirilen SOM, gelişimine, Savunma Sanayii Müsteşarlığı (SSM)'nin tedarik makamı, ROKETSAN'ın ana yüklenici, TÜBİTAK SAGE'nin ise ana alt yüklenici olduğu, F-35 Müşterek Taarruz Uçağı (JSF) Uyumlu Hasas Güdümlü Akıllı Füze (HGAF) projesi ile devam ediyor. SOM, mevcut hâli ile F-35 uçaklarının dâhili mühimmat taşıma bölmesine sığmıyor. HGAF projesi, SOM'un boyutlarının, söz konusu bölmeye girecek şekilde küçültülmesini konu alıyor. Proje sonunda ortaya çıkacak SOM sürümü, SOM-J olarak ad-

landırılıyor. SOM-J'nin ana görevi, su üstü hedeflere taarruz olacak. Sözleşmesi 18 Şubat'ta imzalanan proje, 48 ayda tamamlanacak. SOM-J'nin F-35 uçaklarına entegrasyonu konusunda ise SSM ile Lockheed Martin firmasının Aeronautics iş kolu arasında imzalanan bir sözleşme bulunuyor. Entegrasyon çalışmaları, HGAF projesi ile paralel olarak sürdürülüyor ve 3 fazdan oluşuyor. Tamamlanan Faz-1 Yapılabilirlik Çalışması'nın ardından, Faz-2A Entegrasyon kapsamında Risk İndirgeme Çalışmaları'na ROKETSAN, Lockheed Martin Aeronautics ve TÜBİTAK SAGE tarafından devam ediliyor. 2014 yılı sonunda tamamlanması planlanan Faz-2A çalışmaları arasında bulunan rüzgâr tüneli testleri, başarılı bir şekilde gerçekleştirildi. Mevcut durumda, pazarda, su üstü hedeflerine karşı kullanılan, seri üretimi yapılan ve F-35 uçaklarının dâhili mühimmat bölmelerinden atılabilen

CİRİT ile sınıfında seri üretime giren ilk füzeyi geliştirme başarısını gösteren ROKETSAN, SOM-J ile benzer bir başarıyı, F-35 uçakları tarafından dâhili mühimmat bölmesinden fırlatılabilecek ve su üstü hedeflerine karşı kullanılacak seyir füzesi konusunda gerçekleştirmeyi hedefliyor. ROKETSAN, bu yolda önemli bir ortak olan, F-35 uçağının tasarımcısı ve üreticisi Lockheed Martin firmasının füze ve atış kontrol (Missiles and Fire Control / MFC) iş kolu ile birlikte çalışmalar yapacak. Lockheed Martin MFC ve ROKETSAN İşbirliği Anlaşması İmza Töreni, 22 Ekim'de, Ankara'da gerçekleştirildi.

K. Burak Codur / b.codur@savunmahaber.com

bir seyir füzesi bulunmuyor. SOM-J, çalışmaları planlandığı gibi tamamlanırsa bu özelliklere sahip ilk seyir füzesi olarak uluslararası pazarda yerini alabilecek ve CİRİT'in gösterdiği başarının bir benzerini gösterebilecek.

SOM-J'nin Önü Açık

İmza törenine, Savunma Sanayii Müsteşarı Prof. Dr. İsmail Demir ve ABD'nin Ankara Büyükelçisi John R. Bass başta olmak üzere, üst düzey yetkililer ve SSM, ROKETSAN ve Lockheed Martin çalışanları katıldı. Törende, ilk önce SOM-J için hazırlanan tanıtım filmi izlendi. Tanıtım filminin ardından ilk konuşmayı, SOM-J ve imzalanan sözleşme ile ilgili bilgi vermek üzere ROKETSAN Deniz Füze Sistemleri Proje Müdürü Dr. Gökmen Mahmutyazıcıoğlu yaptı. Dr. Mahmutyazıcıoğlu, Lockheed Martin MFC ile ROKETSAN arasındaki iş birliğinin amaçlarını; SOM-J füzesinin, F-35 uçağında kullanılmak üzere

ROKETSAN Deniz Füze Sistemleri Proje Müdürü Dr. Gökmen Mahmutyazıcıoğlu

ABD ve diğer JSF kullanıcıları ülkelerin hizmetine sunulmasına yönelik ortak çalışma yapılması ve F-35 dışındaki platformlara uygulanmak üzere tüm dünyaya birlikte pazarlanması olarak sıraladı. Sözleşmenin kapsamını ise şöyle listeledi:

- ABD ve diğer ülkelerin taktik ihtiyaçları doğrultusunda, füze üzerinde gerekli tasarım değişikliklerinin yapılması,
- Türkiye ve ABD'de ortak üretimi,
- Tüm dünyaya müşterek pazarlama ve satışı ve

■ Entegre lojistik desteğin sağlanması.

Dr. Mahmutyazıcıoğlu, yapılan analizlerde, üretilmesi planlanan 4000'in üzerindeki F-35 uçağı ve diğer platformlar değerlendirildiğinde, ciddi bir miktarda seyir füzesi ihtiyacının olacağına öngörüldüğünü ve SOM-J'nin bu pazardan önemli bir pay almasının hedeflendiğini de sözlerine ekledi.

Daha sonra kürsüye gelen ROKETSAN Yönetim Kurulu Başkanı Korgeneral (E) Dr. Eyüp Kaptan, ROKETSAN'ın Lockheed Martin ile iş birliğinin yeni ufuklara, yeni pazarlara, yeni fırsatlara ve yeni yatırımlara dönüşeceğine inandığını ifade etti. Dr. Kaptan, konuş-

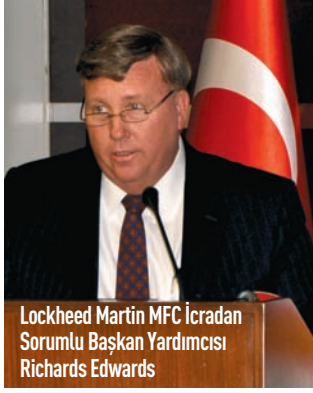

ROKETSAN Yönetim Kurulu Başkanı Korgeneral (E) Dr. Eyüp Kaptan

masını, "ROKETSAN olarak hedefimiz, Türk savunma sanayisinin lider kuruluşlarından biri olarak, üstün teknoloji ürünlerimizle Türkiye'nin gururu olmaya devam etmektir" sözleri ile tamamladı.

20 Yıl Sonra Projenin Başarısını Konuşacağız

Lockheed Martin MFC İcradan Sorumlu Başkan Yardımcısı Richards Edwards, konuşmasında, projenin sadece Türkiye için değil, aynı zamanda Lockheed Martin ve F-35 kullanıcı-

Lockheed Martin MFC İcradan Sorumlu Başkan Yardımcısı Richards Edwards

ları için de önemli olduğunu vurguladı. Lockheed Martin olarak uluslararası iş birliklerini, çalışmalarının merkezine koyduklarını belirten Edwards, MFC'nin satışlarının %40'ını uluslararası müşterilerine yaptığı bilgisini paylaştı. Edwards, ROKETSAN'ın kaydettiği büyümenin çok etkileyici olduğunu; uluslararası pazarda, ROKETSAN'ın teknik uzmanlığına sahip çok az sayıda firma bulunduğunu ifade etti. Her F-35 kullanıcısının SOM-J'yi isteyeceğini öngördüğünü söyleyen Edwards, "20 yıl sonra benim yerimde

TÜBİTAK Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Abdullah Çavuşoğlu

olan kişinin, burada programın başarısı için konuşacağını tasavvur ediyorum" sözleri ile projenin başarısına olan güvenini dile getirdi. Törende TÜBİTAK Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Abdullah Çavuşoğlu da bir konuşma yaptı. Tanıtım filminde, henüz hazır olmayan SOM-J ile ilgili başarılı bir animasyon izlediklerini belirten Prof. Dr. Çavuşoğlu, SOM'un ise F-4 ve F-16 uçakları ile başarılı testler gerçekleştirdiğini ve kullanıma hazır olduğunu hatırlattı.

Model Proje

Törende son konuşmayı, Savunma Sanayii Müsteşarı Prof. Dr. İsmail Demir yaptı. Prof. Dr. Demir, bu iş birliği ile kavramsal tasarımdan sistem mühendisliğine, alt sistem geliştirilmesinden prototip üretime, tasarım doğrulamasından uçuşa elverişlilik testlerine kadar tüm mühendislik süreçleri Türkiye'de yürütülen bir ürünün, ihracat potansiyeline yönelik güçlü bir adımın atıldığını belirtti. Prof. Dr. Demir, F-35 projesinin ortağı ülkelerce uçağın havadan yere füze gereksinimini karşılayabilecek alternatiflerin değerlendirildiği kritik bir dönemde, Lockheed Martin ile kurulan uzun dönemli stratejik ortaklık sayesinde, SOM-J füzesinin etkili ve rekabetçi bir seçenek olarak öne çıkabileceği değerlendirmesini de paylaştı.

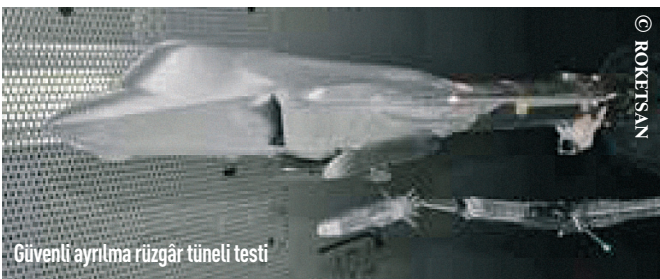
SOM projesinin örnek bir model olduğunu belirten Prof. Dr. Demir, şunları söyledi: "Bu projede, Türkiye için örnek olacak ve bundan sonraki projeler için de hayata geçirmeyi umduğumuz ve genişletmeyi düşündüğümüz

bir model hayata geçti. SOM'un geliştirme aşaması TÜBİTAK'ta, endüstrileşme aşaması ROKETSAN'da gerçekleşti. Bizim özellikle vurguladığımız, ürünlerin belli teknolojik geliştirme süreçle-

Savunma Sanayii Müsteşarı Prof. Dr. İsmail Demir

rinin ve temel Ar-Ge'lerinin, bu alanda yetkinlikleri daha fazla olan TÜBİTAK benzeri araştırma kuruluşlarında yapılması; daha sonraki aşamalarında, endüstrileşme ve teknolojik kazanımın hayata geçirilmesi aşamalarında ise bu konuda üretim yetkinliğini ispatlamış şirketlerimize devredilmesi, bu konuda ideal bir modeli ortaya koymaktadır. Bu modeli diğer ürünlerde de hayata geçirebilmeyi temenni ediyoruz". Prof. Dr. Demir, ABD ile savunma alanında yapılan iş birliği ile ilgili ise şunları söyledi: "Buraya gelirken sayın büyükelçi ile konuştuğumuz bir konu vardı. Türkiye ile ABD arasındaki askeri iş birliği alanının, artık alıcı satıcı ilişkisinden çok ortaklık, ortak üretim, ortak faaliyetler zinciri olması gerektiğini konuşuyorduk. Bence bugün, bu törende böyle bir faaliyetin önemli bir adımını görüyoruz ve devamını diliyoruz". Tören, Anı Belgesi'nin imzalanması ve kokteyl ile sona erdi.

Güvenli ayrılma rüzgâr tüneli testi